

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТАЛ

“Словники України” on-line

Словозміна, Синонімія, Фразеологія

стріляти

Реєстр

Стрільчук	
стріляний	фс
стрілянина	с
стріляння	
стріляти	фс
стрілятися	
стрімголов	с
стрімголовий	
Стрімка	
стрімкий	с
стрімкість	с
стрімко	с
стрімковий	с
стрімківість	
стрімливо	с
стрімчак	
стрімчастий	с
стрімчастість	
стрінути	с
стрінутися	с
стріп	
Стріпа	
стріпаний	
стріпати	
стріпатися	

стріляти (стрігти) / стрільнути (стрігнути) очима (оком, рідше поглядом) на кого, в кого, по кому і без додатка.

1. Поглядати на кого-, що-небудь, виражаючи певні почуття, емоції. *Стріляючи очима поза вікна, на якусь мить вона затрималася легковажним поглядом на чорновусому козакові (О. Ільченко); Антон стрільнує настороженим оком на Катерину (С. Чорнобривець); Підперши кулаками боки, стригнула [Мар'я] очима по всіх: — А ви чого скалозубитесь? (Я. Баш).*

2. *перев. недок.* Кокетливо, грайливо позирати на кого-небудь, полонившись кимось. *Арістотель-мудрець по садочку гуля,— Бач, Аглая іде і очима стріля! (І. Франко); Оріся крутилася біля Сергія Золотаренка.. Так очима на нього і стриже (Григір Тютюнник); — Ой, свекруха ж комусь попадеться,— одягаючись, сестра лукаво стрільнула оком в Данька (О. Гончар).*

очі стріляють
стріляти відмовами
стріляти з гармат по горобцях
стріляти оком
стріляти очима
стріляти поглядом
стріляти словами
хоч з гармати стріляй
хоч з гармат стріляй

2. *перев. недок.* Кокетливо, грайливо позирати на кого-небудь. *Арістотель-мудрець по садочку гуля,— Бач, Аглая іде і очима стріля! (Фр.); Вчора був на мосту на вулиці.. Оріся крутилася біля Сергія Золотаренка.. Так очима на нього і стриже (Тют.); — Ой, свекруха ж комусь попа-*

ФРАЗЕОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК 868
УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТАЛ

“Словники України” on-line

[Словозміна](#) [Синонімія](#) [Фразеологія](#)

догнати

Реєстр	
догматика	
догматичний	
догматичність	
догматично	
догнати	фс
догнівання	
догнівати	
догнати	
договір	с
договірний	
договірні-правовий	
договорення	
договореність	
договорити	с
договоритися	с
договорювання	
договорювати	с
договорюватися	с
договорюються	с
догода	с
догодження	
догоджати	с
догодити	с
догодитися	
догодне	

[і] **конём не доженеш**. 1. з і сл. тікати, бігти і т. ін. Дуже швидко. Біжать літа й конем не доженеш (Легенди..). конём не догнати. Тікає [фашист] — конем не догнати (О. Гончар).

2. кого. Хто-небудь дуже швидкий, прудкий, швидко бігає. Сина держать коло неї [вдови], щоб не влизнув, бо знало все село, що його й конем не доженеш (П. Куліш); Він [Балабуха] почував, що й Горацій кудись утік, Аристотеля й конем не доженеш (І. Нечуй-Левицький).

і конем не доженеш
 конём не догнати
 конём не доженеш

ДОЖЕНЕШ: конём не доженеш (не догнати).
 1. з сл. тікати, бігти і т. ін. Дуже швидко.— Тікає [фашист] — конем не догнати (Гончар).
 2. кого. Хто-небудь дуже швидкий, прудкий; вміє швидко тікати. Сина держать коло неї [вдови], щоб не влизнув, бо знало все село, що його й конем не доженеш (П. Куліш); Він [Балабуха] почував, що й Горацій кудись утік, Аристотеля й конем не доженеш (Н.-Лев.).

ФРАЗЕОЛОГІЧНИЙ СЛОВНИК
 УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ 258
 Книга 1

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТАЛ

“Словники України” on-line

Словозна́на Синоні́мія

доктор

Реєстр

докрутніся	
докручений	
докручувати	
докручуватися	
доктор	с
докторальний	с
докторальність	
докторально	
докторант	
докторантський	
докторантура	
докторат	
докторський	
доктрина	с
доктринальний	
доктринер	с
доктринерство	с
доктринерський	
докувати	
докувати	
докука	
докульгати	
докумекати	с
докумекатися	с
документ	с

ЛІКАР (особа з вищою медичною освітою, що лікує хворих), **МЕДИК**, **ДОКТОР** розм., **ЕСКУЛАП** жарт. заст., **ЛІЧЕЦЬ** заст.; **ЦІЛИТЕЛЬ** книжн. уроч., **ЗЦІЛИТЕЛЬ** книжн. уроч. (той, хто ціпляє, випіковує); **КОНОВАЛ** зневажл. (поганий лікар). *Йосипа Осокіна знали в Дніпропетровську як чесного лікаря, який завжди подасть безкорисливу допомогу* (Д. Ткач); *Лікар Яким'юк згадує академіка Яворницького як людину, що збагатила його духовно, допомогла стати справжнім медиком* (М. Шаповал); *Христина послала за доктором. Прийшов доктор і ледве одходить її* (І. Нечуй-Левицький); *Трапилось так, що його випикував той самий ескулап, який і приймає на лікування* (Ю. Збанацький); *Дід-лічець уже заново перев'язав рани, приклевав до них зілля* (А. Хижняк); *У багатьох замирало серце, коли ступали до кабінету знаменитого цілителя* (В. Большак); *Вона [смола мумійо] була відома Арістотелю, нею користувалися східні цілителі* (з журналу); - *Ти, Левку, - каже дружина, - коли в тебе ядуха, до докторів не ходи - всі вони коновали* (І. Драч).

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТАЛ

“Словники України” on-line

[Словозміна](#) [Синонімія](#) [Фразеологія](#)

леґенда

Реєстр

Леґедзине	
леґедзінський	
леґейда	с
Леґейти	
леґенда	фс
леґенда	
леґендаризація	
леґендаризований	
леґендарний	с
леґендарність	
леґендарно	
леґеневий	
леґенький	
леґенько	ф
леґеня	с
леґесенький	
леґесенько	
леґіник	
леґінси	
леґінь	
леґіювати	
леґіон	фс
леґіонер	
леґіонерський	
леґіслатива	

ЛЕґЕНДА (народне оповідання, часто з елементами казковості), **СКАЗАННЯ**, **ПЕРЕКАЗ**, **МІФ** (тільки з елементами казковості); **САґА** (давньоскандинавська і давньоірландська). *І легенди про героїв йдуть серед народу...* (М. Шпак); *...Шелестить степ тиросю, шелестить, хвилюється, свято оберігаючи сказання про славу давно минулих днів* (А. Трипільський). *Не тільки гомерівський епос, але і трагедії Есхіла, Софокла, Евріпіда побудовані на народних міфах, народних сказаннях і переказах* (М. Рильський); *Дія молодечої поеми Пушкіна "Руслан і Людмила" починається і кінчається в Києві. Це - Київ казки, Київ билини, Київ народних переказів* (М. Рильський).

УКРАЇНСЬКИЙ ЛІНГВІСТИЧНИЙ ПОРТАЛ

“Словники України” on-line

Словознавство Фразеологія

призма

Реєстр	
призиватися	
призивний	
призиратися	с
призівський	
призма	ф
призматичний	
призмагоїд	
призмовий	
признавати	с
признаватися	с
признака	с
признаний	
признання	с
признати	с
признатися	с
призначання	
призначати	с
призначатися	с
призначенець	
призначений	
призначення	с
призначити	с
призначуваний	
призначувати	с
призов	с

крізь (чєрез) призму, *перев. чого, чю, книжн.* 1. зі сл. давати, подавати, дивитися і т. ін. З певного погляду. Оцінку значення класичної поеми [“Енеїди” І. Котляревського] Шевченко дає **крізь призму** усної народної творчості, сприймання твору народом (Життя і тв. Т. Г. Шевченка); *Найбільш новаторські театри раз у раз вертаються до Софокла, Евріпіда, Шекспіра, Лопе де Вега. При цьому вони, звісно, подають глядачам цих геніальних драматургіє у новому трактуванні, крізь призму сучасності* (М. Рильський); *Та ще такий тепер час настає, що кожен ... може все розглядати крізь свою призму* (Л. Костенко).

2. *перев. зі сл. сприймати. Під впливом чого-небудь, у зв'язку з чимсь. В моїй уяві крізь призму довгих літ і трагічної смерті того хлопчика його постать виросла понад свій дійсний розмір* (І. Франко); *Душа моя ещєрть виповнена тим коханням, і тому світ і людей, ба навіть природу, сприймаю через призму свого кохання* (Ірина Вільде).

крізь призму
через призму